Codul civil
şi
Codul de procedură civilă

Ediţie îngrijită
de prof. univ. dr.
Dan Lupaşcu

Codul civil
şi
Codul de procedură civilă

Ediţia a 13-a,
rev.

Ediţie îngrijită de
prof. univ. dr.
Dan Lupaşcu

Universul Juridic
Bucureşti
-2025-

Secţiunea a 4-a
Respectul datorat persoanei şi după decesul său

● **LPA.** ***Art. 15.*** *Art. 78-81 NCC sunt aplicabile şi în privinţa persoanelor decedate anterior datei intrării în vigoare a NCC.*

Art. 78. Respectul datorat persoanei decedate. Persoanei decedate i se datorează respect cu privire la memoria sa, precum şi cu privire la corpul său.

● **RIL.** *V. şi* ***Dec. ICCJ (RIL) nr. 9/2024*** *(infra, art. 2.187).*

Art. 79. Interzicerea atingerii memoriei persoanei decedate. Memoria persoanei decedate este protejată în aceleaşi condiţii ca şi imaginea şi reputaţia persoanei aflate în viaţă.

● **RIL.** *V. şi* ***Dec. ICCJ (RIL) nr. 9/2024*** *(infra, art. 2.187).*

● **DISPOZIŢII CONEXE.** *V.* ***L. nr. 8/1996*** *(supra, art. 71 NCC).*

Art. 80. Respectarea voinţei persoanei decedate. (1)[1] Orice persoană poate determina felul propriilor funeralii şi poate dispune cu privire la corpul său după moarte. În cazul minorilor lipsiţi de capacitate de exerciţiu sau cu capacitate de exerciţiu restrânsă, este necesar şi consimţământul scris al părinţilor sau, după caz, al tutorelui.

(2) În lipsa unei opţiuni exprese a persoanei decedate, va fi respectată, în ordine, voinţa soţului, părinţilor, descendenţilor, rudelor în linie colaterală până la al patrulea grad inclusiv, legatarilor universali sau cu titlu universal ori dispoziţia primarului comunei, oraşului, municipiului sau al sectorului municipiului Bucureşti în a cărui rază teritorială a avut loc decesul. În toate cazurile se va ţine seama de apartenenţa confesională a persoanei decedate.

Art. 81. Prelevarea de la persoanele decedate. Prelevarea de organe, ţesuturi şi celule umane, în scop terapeutic sau ştiinţific, de la persoanele decedate se efectuează numai în condiţiile prevăzute de lege, cu acordul scris, exprimat în timpul vieţii, al persoanei decedate sau, în lipsa acestuia, cu acordul scris, liber, prealabil şi expres dat, în ordine, de soţul supravieţuitor, de părinţi, de descendenţi ori, în sfârşit, de rudele în linie colaterală până la al patrulea grad inclusiv.

● **DISPOZIŢII CONEXE.** ***L. nr. 95/2006****: „****Art. 147.*** *Prelevarea de organe, ţesuturi şi celule de la donatorul decedat se face în următoarele condiţii: 1. se defineşte ca donator decedat fără activitate cardiacă persoana la care s-a constatat oprirea cardiorespiratorie iresuscitabilă şi ireversibilă, confirmată în spital de 2 medici primari. Confirmarea donatorului decedat fără activitate cardiacă se face conform protocolului de resuscitare, conform modelului de formular aprobat prin ordin al ministrului sănătăţii, excepţie făcând situaţiile fără echivoc; 2. se defineşte ca donator decedat cu activitate cardiacă persoana la care s-a constatat încetarea ireversibilă a tuturor funcţiilor creierului, conform protocolului de declarare a morţii cerebrale conform modelului de formular aprobat prin ordin al ministrului sănătăţii; 3. declararea morţii cerebrale se face de către medici care nu fac parte din echipele de coordonare, prelevare, transplant de organe, ţesuturi şi celule de origine umană; 4. prelevarea de organe, ţesuturi şi/sau celule de la persoanele decedate se face numai cu consimţământul scris al cel puţin unuia dintre membrii majori ai familiei sau al rudelor, în următoarea ordine; soţ supravieţuitor, părinţi, descendenţi,*

[1] Alin. (1) al art. 80 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 7 pct. 9 L. nr. 140/2022.

frate/soră, altă rudă în linie colaterală până la gradul al IV-lea inclusiv, conform modelului de formular aprobat prin ordin al ministrului sănătății 5. prelevarea se poate face fără consimțământul membrilor familiei dacă, în timpul vieții, persoana decedată și-a exprimat deja opțiunea în favoarea donării, printr-un act notarial de consimțământ pentru prelevare și înscrierea în Registrul național al donatorilor de organe, țesuturi și celule, conform modelului de formular aprobat prin ordin al ministrului sănătății; 6. prelevarea nu se poate face sub nicio formă dacă, în timpul vieții, persoana decedată și-a exprimat deja opțiunea împotriva donării, prin act de refuz al donării. Actul de refuz al donării va fi prezentat de către aparținători coordonatorului de transplant".

● **CNA.** *V. și* ***art. 9, art. 44 alin. (1) lit. b), d), art. 49 alin. (1), (3) Dec. nr. 573/2025*** *(supra, fin. Secț. 3[C. I, T. II, Cap. II] NCC).*

Capitolul III
Identificarea persoanei fizice

Secţiunea 1
Numele

Art. 82. Dreptul la nume. Orice persoană are dreptul la numele stabilit sau dobândit, potrivit legii.

Art. 83. Structura numelui. Numele cuprinde numele de familie şi prenumele.

Art. 84. Dobândirea numelui. (1) Numele de familie se dobândeşte prin efectul filiaţiei şi poate fi modificat prin efectul schimbării stării civile, în condiţiile prevăzute de lege.

(2) Prenumele se stabileşte la data înregistrării naşterii, pe baza declaraţiei de naştere. Este interzisă înregistrarea de către ofiţerul de stare civilă a prenumelor indecente, ridicole şi a altora asemenea, de natură a afecta ordinea publică şi bunele moravuri ori interesele copilului, după caz.

(3) Numele de familie şi prenumele copilului găsit, născut din părinţi necunoscuţi, precum şi cele ale copilului care este părăsit de către mamă în spital, iar identitatea acesteia nu a fost stabilită în termenul prevăzut de lege, se stabilesc prin dispoziţia primarului comunei, oraşului, municipiului sau al sectorului municipiului Bucureşti în a cărui rază teritorială a fost găsit copilul ori, după caz, s-a constatat părăsirea lui, în condiţiile legii speciale.

Art. 85. Schimbarea numelui pe cale administrativă. Cetăţenii români pot obţine, în condiţiile legii, schimbarea pe cale administrativă a numelui de familie şi a prenumelui sau numai a unuia dintre acestea.

● **DISPOZIŢII CONEXE.** *V.* ***L. nr. 119/1996*** *cu priv. la actele de stare civilă, rep. (M. Of. nr. 339 din 18 mai 2012; cu modif. ult.):* ***Cap. II¹. Schimbarea pe cale administrativă a numelor persoanelor fizice****.*

Secţiunea a 2-a
Domiciliul şi reşedinţa

Art. 86. Dreptul la domiciliu şi reşedinţă. (1) Cetăţenii români au dreptul să îşi stabilească ori să îşi schimbe, în mod liber, domiciliul sau reşedinţa, în ţară sau în străinătate, cu excepţia cazurilor anume prevăzute de lege.

(2) Dacă prin lege nu se prevede altfel, o persoană fizică nu poate să aibă în acelaşi timp decât un singur domiciliu şi o singură reşedinţă, chiar şi atunci când deţine mai multe locuinţe.

Art. 87. Domiciliul. Domiciliul persoanei fizice, în vederea exercitării drepturilor şi libertăţilor sale civile, este acolo unde aceasta declară că îşi are locuinţa principală.

Art. 88. Reşedinţa. Reşedinţa persoanei fizice este în locul unde îşi are locuinţa secundară.

Art. 89. Stabilirea şi schimbarea domiciliului. (1) Stabilirea sau schimbarea domiciliului se face cu respectarea dispoziţiilor legii speciale.

(2) Stabilirea sau schimbarea domiciliului nu operează decât atunci când cel care ocupă sau se mută într-un anumit loc a făcut-o cu intenţia de a avea acolo locuinţa principală.

(3) Dovada intenţiei rezultă din declaraţiile persoanei făcute la organele administrative competente să opereze stabilirea sau schimbarea domiciliului, iar în lipsa acestor declaraţii, din orice alte împrejurări de fapt.

Art. 90. Prezumţia de domiciliu. (1) Reşedinţa va fi considerată domiciliu când acesta nu este cunoscut.

(2) În lipsă de reşedinţă, persoana fizică este considerată că domiciliază la locul ultimului domiciliu, iar dacă acesta nu se cunoaşte, la locul unde acea persoană se găseşte.

Art. 91. Dovada. (1) Dovada domiciliului şi a reşedinţei se face cu menţiunile cuprinse în cartea de identitate.

(2) În lipsa acestor menţiuni ori atunci când acestea nu corespund realităţii, stabilirea sau schimbarea domiciliului ori a reşedinţei nu va putea fi opusă altor persoane.

(3) Dispoziţiile alin. (2) nu se aplică în cazul în care domiciliul sau reşedinţa a fost cunoscută prin alte mijloace de cel căruia i se opune.

Art. 92.[1)] **Domiciliul minorului şi al celui care beneficiază de măsura tutelei speciale.** (1) Domiciliul minorului care nu a dobândit capacitate deplină de exerciţiu în condiţiile prevăzute de lege este la părinţii săi sau la acela dintre părinţi la care el locuieşte în mod statornic.

(2) În cazul în care părinţii au domicilii separate şi nu se înţeleg la care dintre ei va avea domiciliul copilul, instanţa de tutelă, ascultându-i pe părinţi, precum şi pe copil, dacă acesta a împlinit vârsta de 10 ani, va decide ţinând seama de interesele copilului. Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoreşti, minorul este prezumat că are domiciliul la părintele la care locuieşte în mod statornic.

(3) Prin excepţie, în situaţiile prevăzute de lege, domiciliul minorului poate fi la bunici, la alte rude ori persoane de încredere, cu consimţământul acestora. De asemenea, domiciliul minorului poate fi şi la o instituţie de ocrotire.

(4) Domiciliul minorului, în cazul în care numai unul dintre părinţii săi îl reprezintă ori în cazul în care se află sub tutelă, precum şi domiciliul persoanei care beneficiază de

---

[1)] Denumirea marginală şi alin. (4) ale art. 92 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. 7 pct. 10 L. nr. 140/2022.